

موسیقی سنتی ایران

رؤیف میرزا عبداللہ برومند

تالیف و اجرای
مہدی آدرسینا

_____   میرزا عبدالله، ۱۲۶۰-۱۳۳۷ ق.
_____   موسیقی سنتی ایران: ردیف میرزا عبدالله - برومند/تالیف مهدی آذر سینا
_____   تهران: صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، انتشارات سروش، ۱۳۷۹.
_____   مشخصات ظاهری: ۳۱، ۳۲۵. پارتیسیون.
_____   چاپ دوم: ۱۴۰۱   شابک: ۶-۲۱۹۰-۱۲-۹۶۴-۹۷۸
_____   وضعیت فهرست نویسی: فیپا
_____   پشت جلد به انگلیسی: Persian Traditional Music Radif of Mirza Abdollah-Borumand.
_____   ۱. موسیقی ایرانی -- دستگاهها -- ردیف -- پارتیسیون، الف. صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران.
_____   انتشارات سروش. برومند، نورعلی، ۱۲۸۴-۱۳۵۵
_____   د. عنوان: ه. عنوان: ردیف میرزا عبدالله - برومند.
_____   ML۳۴۴/۹م۸   ۷۸۹/۱۶۲
_____   کتابخانه ملی ایران: ۱۴۹۴۰-۷۹م

موسیقی سنتی ایران (ردیف میرزا عبدالله - برومند) |

_____   تألیف و اجرا: مهدی آذر سینا   ویراستار: جواد طباطبایی   خوشنویسی: بیژن بیژنی
_____   نت نویسی رایانه‌ای: فرزاد آذر سینا
_____   چاپ اول: ۱۳۷۹ / چاپ دوم: ۱۴۰۱
_____   قیمت: شابک: ۶-۲۱۹۰-۱۲-۹۶۴-۹۷۸
_____   این کتاب در پانصد نسخه در چاپخانه انتشارات سروش لیتوگرافی، چاپ و صحافی شد.
_____   تهران، خیابان استاد شهید مطهری، تقاطع خیابان شهید دکتر مفتح، ساختمان سروش
_____   مرکز پخش: ۶۶۴۹۳۶۲۲   واتس‌آپ: ۰۹۹۲۱۶۰۵۱۱۹   سامانه پیامکی: ۳۰۰۰۵۳۵۶
_____   همه حقوق محفوظ است.   https://www.soroushpub.com/u/1fa   www.soroushpub.com

فهرست مطالب

۱	نوشته‌ای برای بازتولید
۲	درآمد
۷	چگونگی نغمه‌نگاری

فهرست نغمه‌نگاری

5	نشانه‌ها
	دستگاه شور
8	۱. Darāmad-e avval درآمد اول
9	2. Darāmad-e dovvom درآمد دوم
9	3. Darāmad-e sevvom (kereshme) درآمد سوم (کرشمه)
11	4. Darāmad-e chahārom درآمد چهارم (گوشه رهاب)
11	5. Darāmad-e panjom (owj) درآمد پنجم (اوج)
13	6. Darāmad-e sheshom (Mollā Nāzi) درآمد ششم (ملانازی)
13	7. Naghme-ye avval نغمه اول
15	8. Naghme-ye dovvom نغمه دوم
17	9. Zirkeshe-e Salmak زیرکش سلمک
18	10. Salmak سلمک
19	11. Golriz گلریز
20	12. Majles-afroz مجلس افروز ۱۳. عزال
21	13. 'Ozzāl عزال
22	14. Safā صفا

22	15. Bozorg بزرگ .۱۵
23	16. Kuchak کوچک .۱۶
23	17. Dobeyti دوبیتی .۱۷
24	18. khārā خارا .۱۸
24	19. Qajar قجر .۱۹
25	20. Forud-e Qajar فرود قجر .۲۰
25	21. Hazin حزین .۲۱
27	22. Shur-e Pā'in شور پایین دسته .۲۲
27	23. Gushe-ye Rohāb گوشه رهاب .۲۳
28	24. Chahār gushe چهارگوشه .۲۴
31	25. Moqaddame-ye گریلی مقدمه .۲۵
33	26. Razavi رضوی .۲۶
34	27. Safir صفیر .۲۷
36	28. Hazin حزین .۲۸
36	29. forud فرود .۲۹
37	30. Shahnāz شهناز .۳۰
37	31. mogaddame-ye Qarache مقدمه قرچه .۳۱
38	32. Qarache قرچه .۳۲
40	33. Shahnāz-e Kot (‘Asheq-Kosh) شهناز کُت (عاشق‌کش) .۳۳
41	34. Reng-e Ossul Gereyli رنگ اصول گریلی .۳۴
44	35. Gereyli گریلی .۳۵
51	36. Reng-e shahr-āshub رنگ شهر آشوب .۳۶

آواز ابو عطا

70	1. Rāmkali رامکلی .۱
71	2. Darāmad درآمد .۲
72	3. Sayakhi سیخی .۳
74	4. Hejāz حجاز .۴
75	5. Baste-negār بسته نگار .۵
77	6. Yaquluna یقولون .۶
78	7. Chahār Pāre چهارپاره .۷

80	8. Gabri گبری
81	9. Gham-angiz غم‌انگیز
82	10. Gilaki گیلکی

آواز افشاری

86	1. Darâmad درآمد
87	2. Baste-negâr بسته‌نگار
90	3. Gushe-ye 'Erâq گوشه عراق

آواز بیات ترک

94	1. Darâmad-e avval درآمد اول
94	2. Dogâh, Forud دوگاه، فرود
95	3. Darâmad-e dovvom درآمد دوم
97	4. Darâmad-e sevvom درآمد سوم
98	5. Hâji Hasani حاجی حسنی
99	6. Baste-negâr بسته‌نگار
100	7. Zangule زنگوله
101	8. Khosravâni خسروانی
101	9. Naghme نغمه
102	10. Feyli فیلی
102	11. Gushe-ye Shekaste گوشه شکسته
103	12. Mehrabâni مهربانی
103	13. Jâme-darân جامه‌دران
104	14. Mehdi Zarrâbi مهدی ضرابی
105	15. Ruh ol-arvâh روح الارواح

آواز دشتی

108	1. Darâmad درآمد
109	2. Owj اوج
110	3. Bidegâni بیدگانی
111	4. Hâjiâni حاجیانی

111

5. Owj اوج ۵

آواز بیات گُرد

114

1. Darâmad-e avval درآمد اول ۱

115

2. Darâmad-e dovvom درآمد دوم ۲

116

3. Baste-negâr بسته‌نگار ۳

117

4. Hâji Hasani حاجی حسنی ۴

118

5. Darâmad-e sevvom درآمد سوم ۵

119

6. Darâmad-e chahârom درآمد چهارم ۶

121

7. Qatâr قطار ۷

123

8. Qarâi قرانی ۸

دستگاه ماهور

128

1. Darâmad درآمد ۱

128

2. Kereshme کرشمه ۲

129

3. Avâz آواز ۳

130

4. Moqaddame-ye dād مقدمه داد ۴

131

5. Dād داد ۵

132

6. Majles-afroz مجلس افروز ۶

133

7. Khosravāni خسروانی ۷

134

8. Delkash دلکش ۸

136

9. Chahār-mezrāb چهارمضراب ۹

138

10. Delkash va forud ادامه دلکش و فرود ۱۰

139

11. Khāvarān خاوران ۱۱

140

12. Tarab angiz طرب‌انگیز ۱۲

141

13. Neyshāburak نیشابورک ۱۳

142

14. Nassir Khāni (Tussi) نصیرخانی (توسی) ۱۴

144

15. Chahā pare (Morād Khāni) چهارپاره (مرادخانی) ۱۵

144

16. Feyli فیلی ۱۶

145

17. Māhur-e saghir ماهور صغیر ۱۷

146

18. Azarbāyjāni آذربایجانی ۱۸

147	19. Hessar-e Māhur (Abol) حصار ماهور (ابول)
148	20. Zangule زنگوله
148	21. Tahrir-e bolboli تحریر بلبلی
149	22. Zir-afkan زیرافکن
149	23. Neyriz نیریز
150	24. Shekaste شکسته
151	25. Qesmat-e dovvam قسمت دوّم
151	26. Qesmat-e sevvom قسمت سوّم
151	27. Qesmat-e chahārom قسمت چهارم
152	28. Araq عراق
153	29. Nahib نهیب
153	30. Mohayyer محیّر
153	31. Ashur-āvand آشور آوند
154	32. Esfahānak اصفهانک
154	33. Hazin حزین
155	34. Kereshme کرشمه
155	35. Zangule زنگوله
156	36. Rāk-e hendi راک هندی
157	37. Rāk-e Keshmir راک کشمیر
158	38. Rāk-e 'Abdollāh راک عبدالله
159	39. Kereshme-ye Rāk va Safir-e Rāk کرشمه راک و سفیر راک
161	40. Reng-e Harbi رنگ حربی
164	41. Reng-e yek chube رنگ یک چوبه
165	42. Reng-e Shalakhū رنگ شَلخو
166	43. Sāqi-nāme ساقی نامه
166	44. Koshte-Morde کشته مرده
167	45. Sufi-nāme صوفی نامه
	دستگاه همایون
170	1. Chahār-meZRāb چهارمضرب
172	2. Darāmad-e avvla درآمد اول

173	3. Darāmad-e dovvom (Zang-e Shotor) (زنگ شتر)
174	4. Mavāliān موالیان
176	5. Chakāvak چکاوک
178	6. Tarz طرز
179	7. Bidād بیداد
181	8. Bidād-e kot بیدادکت
182	9. Ney-e Dāvud نی داود
183	10. Bāvi باوی
184	11. Chahār meZRāb چهار مضراب
185	12. Suz o godāz سوز و گداز
186	13. Abol chap ابول چپ
187	14. Leyli o Majnun لیلی و مجنون
187	15. Rāvandi راوندی
188	16. Nowruz-e 'arab نوروز عرب
189	17. Nowruz-e Sabā نوروز صبا
190	18. Nowruz-e Khārā نوروز خارا
191	19. Nafir نفیر
192	20. Farang bā Shushtari gardān فرنگ با شوشتری گردان
193	21. Shushtari شوشتری
194	22. Jāme-darān جامه دران
195	23. Rāz o Niyāz راز و نیاز
196	24. Meygoli میگلی
196	25. Mo'ālef مؤالف
196	26. Bakhtyāri bā mo 'ālef بختیاری با مؤالف
198	27. 'Ozzāl عَزَال
199	28. Denāsseri دناسری
201	29. Reng-e Farah رنگ فرح
	آواز بیات اصفهان
206	1. Darāmad درآمد
207	4. Jamedrān جامه دران

209
212
213

3. Bayāt-e Rāje بیات راجع
4. Naghme نغمه
5. Suzo Godaz سوزوگداز

دستگاه سه گاه

216
217
217
218
218
220
221
222
222
223
224
225
225
227
228
228
229
230
230
231
231
232
233

1. Chahār-meZRāb چهارمضراب
2. Darāmad درآمد
3. Naghme نغمه
4. Kereshme کرشمه
5. Kereshme bā Muye کرشمه با مویه
6. Zang-e Shotor زنگ شتر
7. Zābol زابل
8. Baste-negār بسته‌نگار
9. Muye مویه
10. forud-e Zābol فرود زابل
11. Mokhālef مخالف
12. Qesmat-e dovjom-e mokhālef قسمت دوم مخالف
13. Hāji Hassani حاجی حسنی
14. Baste-negār بسته‌نگار
15. Maghlub مغلوب
16. Naghme-ye Maghlub نغمه مغلوب
17. Hazin حزین
18. Muye مویه
19. Rohāb رهاب
20. Massihi مسیحی
21. Shāh Khatā'i شاه ختانی
22. Takht-e Tāqdis Takht-e Kāvus تخت طاقدیس (تخت کاووس)
23. Reng-e Delgoshā رنگ دلگشا

دستگاه چهارگاه

236

1. Darāmad-e avval درآمد اول

- 237 2. Darāmad-e dovvom درآمد دوم
- 238 3. Darāmad-e sevvom Pish Zangule va Zangule درآمد سوم: پیش زنگوله و زنگوله
- 239 4. Darāmad-e chahārom درآمد چهارم
- 240 5. Naghme نغمه
- 240 6. Kereshme کرشمه
- 241 7. Kereshme bā Muye کرشمه با مویه
- 242 8. Zang-e shotor زنگ شتر
- 243 9. Zābol زابل
- 244 10. Baste-negār بسته‌نگار
- 245 11. Muye مویه
- 246 12. forud-e Zābol فرود زابل
- 246 13. Hessār حصار
- 247 14. Qesmat-e dovvom قسمت دوم
- 249 15. Qesmat-e sevvom bā chahār-mezrāb - قسمت سوم با چهارمضراب
- 251 16. Pass Hessār پس حصار
- 252 17. Muye مویه
- 253 18. Mokhālef مخالف
- 253 19. Qesmat-e dovvom قسمت دوم
- 254 20. Hāji Hassani حاجی حسنی
- 255 21. Baste-negār بسته‌نگار
- 256 22. Maghlub مغلوب
- 257 23. Naghme-ye Maghlub نغمه مغلوب
- 258 24. Hazin 13. Hessār حزین
- 259 25. Hodi حُدی
- 259 26. Pahlavi پهلوی
- 260 27. Rajaz رجز
- 260 28. Mansurri منصورری
- 261 29. Qesmat-e dovvom قسمت دوم
- 262 30. Qesmat-e sevvom قسمت سوم
- 264 31. Lezgi لزگی
- 266 32. Matn va Hāshiye متن و حاشیه

دستگاه نوا

274	1. Chahār-meZRāb	۱. چهارمضراب
276	2. Darāmad-e avval	۲. درآمد اوّل
276	3. Darāmad-e dovvom	۳. درآمد دوّم
278	4. Kereshme	۴. کرشمه
279	5. Gardānie	۵. گردانیه
280	6. Naghme	۶. نغمه
281	7. Bayāt-e Rāje'	۷. بیات راجع'
282	8. Hazin	۸. حزين
283	9. Nahoft	۹. نهفت
285	10. 'Oshshāq	۱۰. عشاق
286	11. Gavesht	۱۱. گوشت
286	12. 'Ashirān	۱۲. اشیران
287	13. Neyshāburak	۱۳. نیشابورک
288	14. Majossli	۱۴. مجلسلی
288	15. Khojaste	۱۵. خجسته
290	16. Malek Hosseyn	۱۶. ملک حسین
291	17. Hosseyn	۱۷. حسین
292	18. Bussalik	۱۸. بوسلیک
293	19. Neyriz	۱۹. نیریز
294	20. Reng-e Nastāri	۲۰. رنگ نستاری
298	21. Reng-e Navā	۲۱. رنگ نوا

دستگاه راست پنجگاه

304	1. Darāmad-e avval: Rāst	۱. درآمد اول: راست
305	2. Darāmad-e dovvom: Zang-e Shotor	۲. درآمد دوم: زنگ شتر
307	3. Zangule	۳. زنگوله

308	4. Naghme نغمه
309	5. Khosravāni خسروانی
310	6. Ruh-afzā روح افزا
310	7. Panjgāh پنجگاه
312	8. Sepehr سپهر
312	9. O'shshāq عشاق
313	10. Neyriz نیریز
314	11. Bāl-e Kabutarān بال کبوتران
314	12. Bayāt-e 'Ajam بیات عجم
315	13. Bahr-e nur بحر نور
315	14. Qarache قرچه
316	15. Mobarqa' مبرقع
317	16. Tarz طرز
318	17. Abol chap ابول چپ
319	18. Leyli o Majnun لیلی و مجنون
319	19. Rāvandi راوندی
320	20. Nowruz-e 'arab نوروز عرب
321	21. Nowruz-e Sabā نوروز صبا
322	22. Nowruz-e Khārā نوروز خارا
323	23. Māvarā 'onnahr ماوراءالنهر
324	24. Nafir نفیر
324	25. Farang فرنگ

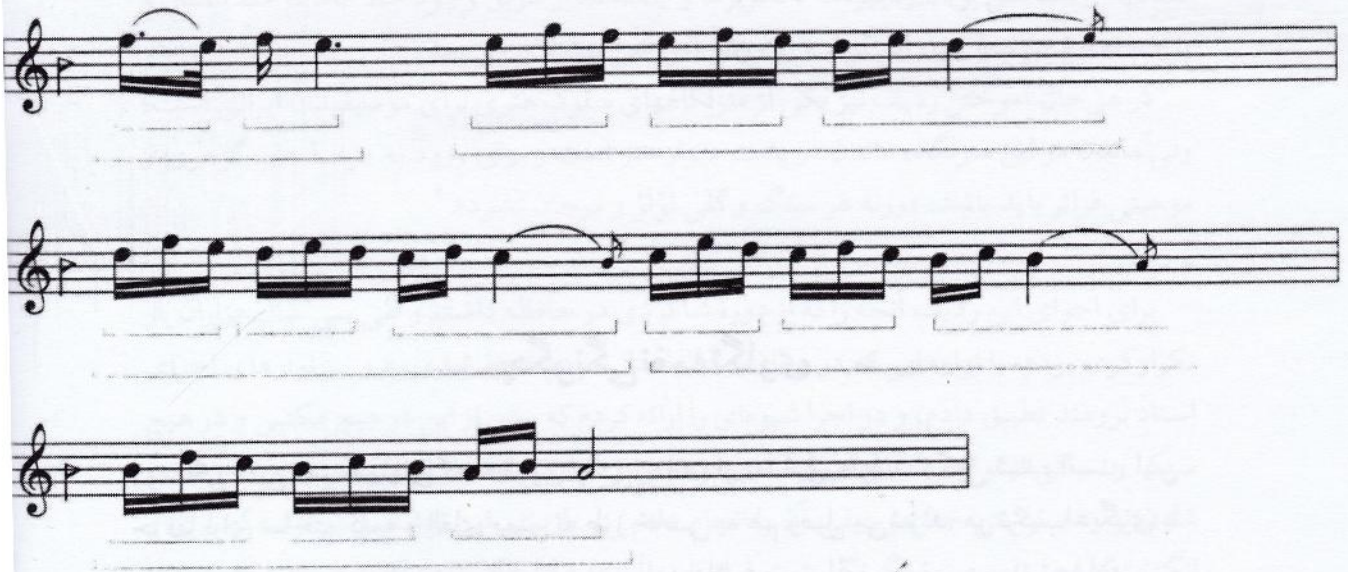
چگونگی نغمه‌نگاری

هر سخن گفتن، هر جمله‌ای که منظوری را می‌رساند، از تعدادی حرف تشکیل شده است. این حرف‌ها برای ساختن کلمه و الفای معنی به طرز خاصی به هم وصل می‌شوند. هر ترکیب دیگری یا بی‌معنی خواهد بود و یا معنی مورد نظر را نخواهد داشت. جمله موسیقی هم از تعدادی نت (صوت موسیقایی) که با نظم معینی در کنار هم قرار می‌گیرند ساخته می‌شود. ردیف نیز مجموعه‌هایی از جمله‌های موسیقی است، و شناختن درست ردیف نیز شناختن درست همان رابطه و نظم است. این شناخت در ادامه خود، شامل وزن‌شناسی، تشخیص حالت‌های درونی و حسی موسیقی، شناختن شیوه‌ها و فنون نوازندگی، بداهه‌نوازی و موارد دیگری از این قبیل خواهد بود. «ردیف میرزا عبدالله - برومند» دربرگیرنده هفت دستگاه و شش آواز است. هر آواز یا دستگاه از تعدادی قسمت‌های کوچک تشکیل شده که به آن «گوشه» می‌گوییم. گوشه‌ها خود از چند جمله تشکیل می‌شوند و جمله‌ها نیز از توالی مجموعه‌های کوتاهی از نت‌ها شکل می‌گیرند که این مجموعه‌ها را «زنجیره» می‌گوییم.^۱ زنجیره‌ها کوچکترین مجموعه‌های نت‌ها هستند که از به هم پیوستن آنها جمله موسیقی ساخته می‌شود. هر زنجیره ممکن است شامل یک نت یا بیشتر باشد.^۲ به چند نمونه از زنجیره‌ها توجه کنید:

«واژه زنجیره» برای مفهوم مورد نظر از نگارنده است. واژه «زنجیره» به جای تحریر هنوز هم در بحث‌های موسیقی مردم شنیده می‌شود.

«زنجیره‌ها کوچکترین بخش‌های موسیقی ردیف هستند که از ترکیب یک نغمه (نت) یا بیشتر شکل می‌گیرند، زنجیره‌ها لزوماً نظم متریک ندارند، ولی ریتم‌های مختلفی را نشان می‌دهند.

«واژه زنجیره» شاید به مفهوم «موتیف» در موسیقی غربی نزدیک باشد. موتیف کوچکترین واحد دارای مفهوم در موسیقی است که نقش کلمه در جمله را دارد. در متون گذشته موتیف را «موجه» می‌گفته‌اند. «موجه»، ترجمه کلمه موتیف فرانسوی بوده که از آن به دو یا سه نغمه کوتاه، که در ترصیع (figuration) به اشکال مختلف ظاهر می‌شود، تعبیر شده است. (مهدی ستایشگر، *توزیع نام‌ها موسیقی ایران*، ج ۲).

بخش اول گوشه گلریز از پنج قسمت تشکیل شده که هر قسمت هم از زنجیره‌های کوچکتری درست شده است. در مقایسه این مطلب با متون نوشته شده درباره موسیقی قدیم، هر کدام از پنج قسمت را یک «دور» و هر کدام از زنجیره‌ها را یک «جزء ایقاعی» می‌توان گفت.^۱ شناخت زنجیره‌ها در نواختن درست ردیف بسیار مؤثر است. شاگرد با شنیدن آنچه که استاد می‌نوازد زنجیره‌ها را در ذهن خود شکل می‌دهد. اگر نتواند نظم درست و منطقی اجزاء جمله‌ها را

۱. با نظم گرفتن مجموعه‌هایی از زنجیره‌ها در یک جمله یا یک گوشه، زنجیره‌های بزرگتری ساخته می‌شود که در موسیقی قدیم به آن «دور» می‌گفته‌اند.

نظری دانان قدیم برای منظم کردن اجزاء ایقاع (ایقاع یا ضرب در موسیقی معادل و قرینه وزن است در شعر) در موسیقی از چگونگی بحرهای عروضی در شعر استفاده می‌کردند و با نامهایی نظیر: نقره، نقره بسیط، سبب خفیف و ثقیل، ترکیبهای ساده و وزن را مشخص می‌کردند. در شعر از ترکیب هجاهای افعیل و از ترکیب افعیل بحرهای عروضی ساخته می‌شد. و در موسیقی اجزاء ایقاعی را با «اتانین» که ترکیبی است از (ت، تن، تنن...) اندازه می‌گرفتند. این اجزاء ایقاعی را در اینجا زنجیره گفتیم.

دکتر خانلری به جای افعیل عروضی، برای وزن در شعر فارسی، ده پایه تعیین کرده و برای هر پایه نامی فارسی انتخاب کرده و با علامتهایی برای هجاهای کوتاه و بلند نشان داده است:

| — | = نوا = قَعْلُ
| — | — | = خشنوا = فاعِلُنْ

و حسینعلی ملاح در موسیقی و شعر در نقل این مطلب، این وزنها را با «ت» برای هجای کوتاه و «تن» برای هجای بلند، معادل کرده است.

تلخیص از مباحث وزن در موسیقی از کتابهای: مداومت در اصول موسیقی ایران، شعر و موسیقی از دکتر مهدی فروغ؛ هفت دستگاه موسیقی ایران، از مجید کیانی؛ موسیقی و شعر از حسینعلی ملاح؛ وزن شعر فارسی از دکتر خانلری.

دریابد، فهم درستی از ردیف نخواهد داشت. شرح چند نمونه موضوع را روشن تر خواهد ساخت.
جمله اصلی بسته‌نگار در چهارگاه به این صورت است:

اگر تنها ریتم را در نظر بگیریم نتیجه چنین خواهد بود:

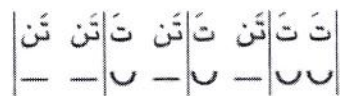
که اتانین آن به این صورت است:

ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت
ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت

و با علامتهای هجاهای بلند و کوتاه به این شکل:

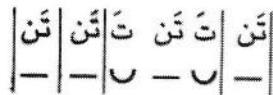
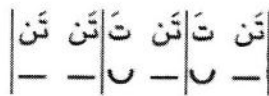
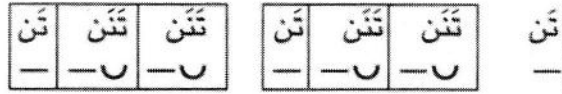
این وزن و ترکیب ممکن است به صورتهای غلط هم در ذهن شکل بگیرد و زنجیره‌های متفاوتی ساخته شود، به این صورت:

که این شکل یقیناً درست نیست.

گوشه نغمه از دستگاه شور را با ترکیبهای مختلف می‌توان تصور کرد. با شنیدن این گوشه زنجیره‌های مختلفی در ذهن شکل می‌گیرد:

با درست شنیدن این گوشه و دریافتن نظم ریتمیک زنجیره‌های آن در اثر تکرار دورها، مشخص می‌شود که تنها ترکیب اول صحیح است.

با اینکه هر کدام از زنجیره‌ها ریتم مشخصی دارند و توالی این زنجیره‌ها ریتمهای گوناگون پیچیده ولی منظم و دقیق ردیف را می‌سازند، نوشتن زمان دقیق هر نت در ردیف و شاید در زنجیره‌ها به سادگی ممکن نیست و چندان ضرورتی هم ندارد؛ مهم این است که در هر محدوده‌ای از گوشه‌های ردیف نسبتهای زمانی تنها رعایت شود. اینکه گاهی از نتهای تریول استفاده شده است نیز به همین منظور است. سرعت اجرای زنجیره‌ها در بخشهای مختلف ردیف، و گاه در محدوده یک گوشه، تغییر می‌کند. این تنوع در ریتم که بسیار گسترده است و ایر تغییر در سرعت در نهایت میدان عملی را برای بداهه‌نوازی فراهم می‌کند.

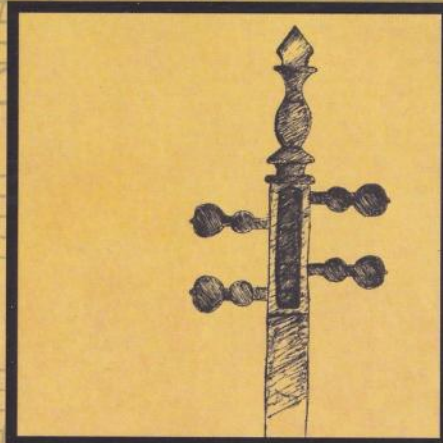
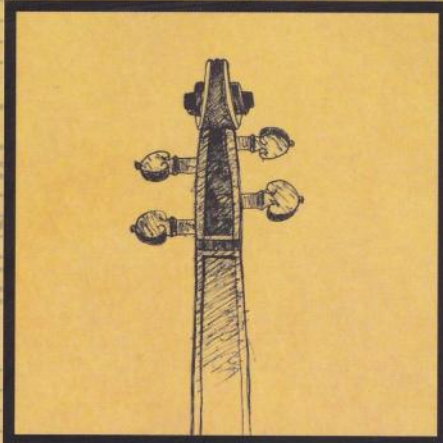
برای دریافت این گوناگونی و زیبایهای ریتم در ردیف به گوشه «حصار ماهور» یا به گوشه «فیلی» که «ماهور صغیر» و «زیرافکن» را با خود دارد توجه کنید. جلوه‌های رنگارنگ زنجیره‌ها جمله‌های این گوشه‌ها چنین است که گویی بدون دست یافتن بر این نقشها و گلبوته‌ها، هیچ بداهه‌نوازی توان آفرینش نغمه‌های بدیع و زیبا را نخواهد داشت.

در تشخیص ریتم و نحوه اجرا و نوشتن ضربیهای ردیف هم دریافت شاگرد بسیار پراهمیت است. رنگ «حربی» را چگونه باید نوشت؟ آکسان در کدام جزء ریتم است؟ باید نقش ضربیهای

مرکز موسیقی بتهوون شیراز

Persian Traditional Music
Radif of Mirzā Abdollāh-Borumand
 Compiled and Performed by
Mehdi Āzarsinā

ISBN:978-964-12-2190-6
Soroush Publishing-Tehran 2022

انتشارات صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

۹۷۸۹۶۴۱۲۲۱۹۰۶

۱۹۰۰۰۰۰۰ ریال